

Ringorm i Rogaland – reviderte tiltak i næringa pr. august 2021

Konsekvensene av å få ringorm inn i egen besetning er svært stor for den enkelte bonde som da må gjennomføre omfattende og kostbar sanering. Næringa vurderer fortløpende smitterisikoen i regionen, og innfører og justerer tiltak for å redusere risiko for spredning av smitte. Smitterisikoen er ikke lik i hele regionen, og derfor er det innført soner som rangeres etter risiko. Tiltakene vil stå i forhold til vurdert risikonivå i de forskjellige sonene. Næringa, i tett samarbeid med Mattilsynet og Veterinærinstituttet, justerer tiltakene fortløpende i tråd med nåværende risikovurdering. Forskjeller i smitte- og sykdomsbilde mellom melkefe og kjøttfe gjør soneinndeling og tiltak er tilpasset storfetype. Næringa sine krav til tiltak kommer i tillegg til det som er gjeldende i dyrehelseforskriften.

Situasjonen i Rogaland anses nå for å være mindre oversiktlig etter endt beiteperiode. I løpet av de siste to årene har vi sett en økning av tilfeller av ringorm på høsten i forbindelse med innsett. Det dukker fortsatt opp nye tilfeller, og majoriteten av ringormtilfellene er fortsatt samlet i tre geografiske klynger. Områdene rundt klyngene er definert som høyrisikosoner (røde soner på kartet). Det er nå innført en ny observasjonssone (gul) hvor vi anser risikoen for uavklart. I tillegg til disse definerte sonene, er omsetning av kjøttfe forbundet med en relativt høyere risiko for ringormspredning enn melkefe, i hele sør-Rogaland.

Endringer:

Det innføres enn tredje høyrisikosone (Rød-Sør), samtidig er den gule OBS-sonen utvidet til å gjelde området mellom de røde sonene.

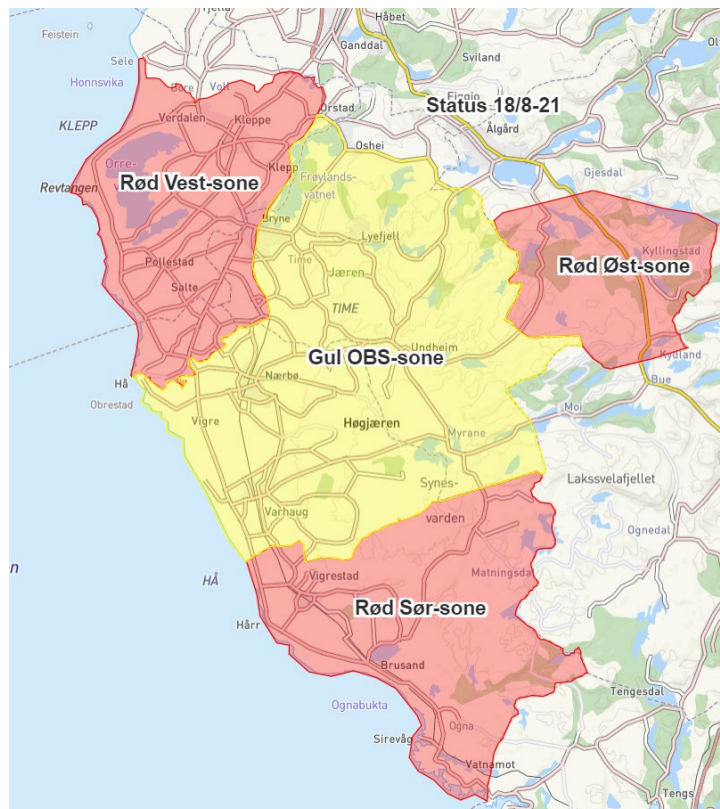
Hensikt:

Hindre spredning av ringorm innad og ut av sonene

Soner:

Lenke til kart over sonene pr august 2021:

<https://www.kommunekart.com/?urlid=25f64c62-c4de-4cfe-84f5-5684ae40a611>

Rød Vest høyrisikosone:

- Figgjoelva i nord, Håelva i sør, jernbanelinja i øst, kystlinja i vest

Rød Øst høyrisikosone:

- Linja går fra Fitjanuten og vestover til Nonsfjell, videre til kommunegrensa mellom Gjesdal og Time. Følger kommunegrensa sørover til grensen mellom Time, Bjerkreim og Gjesdal. Videre følger kommunegrensa mellom Bjerkreim og Gjesdal til Dypingen. Linja følger gjennom Dypingen og videre gjennom Storavatnet i retning tilbake til Fitjanuten.

Rød Sør høyrisikosone:

- Sonen er avgrenset i vest av kystlinja, nordover til «bekken» som følger skille mellom Varhaug og Vigrestad. Grensa følger denne bekken til den slutter ved Labbetufta. Videre følger sonen eiendomsgrensens sør for Sør-Tjemsland og nord for Grønholen, og derfra videre til Kongvarden. Grensen følger eiendomsgrensene til kommunegrensen mellom Time og Hå, sør for Synesvarden. Videre er Rød Sør sone avgrenset sørover av kommunegrensen for Hå, tilbake til kysten.

Gul observasjonssone:

- Ligger mellom de røde sonene. I mellom de to røde sonene i nord følger sonegrensen fra øst, kommunegrensen mellom Gjesdal og Time, til grensen krysser Fv 4426 (Fjermestadvegen). Sonegrensen følger Fv 4426, videre Fv 4427 (Fjermestadvegen) og inn på Fv 505 (Kvernelandsvegen/Orstadvegen) nordover til rundkjøringen ved Fv 4466, og til Rød Vest sonegrense. Mellom Rød Øst og Rød Sør går gul sonegrense ved kommunegrensen mellom Bjerkreim og Time.

Tiltak gjelder både vaksinerte og uvaksinerte dyr:

- **Gul sone** er definert som "Observasjonssone" og det er grunn til å være ekstra årvåkne for nye tilfeller i denne sonen. Jodvask anbefales ved flytting av dyr inn og ut av besetninger (se nedenfor).
- **Røde soner** er definert som **høyrisiksoner**. Tiltak i forbindelse med salg av storfe, innen og ut av sonene:
  - Jodvask:
    - Ungdyr og kjøttfe skal, annen storfe bør, vaskes med jod i forkant av flytting
    - Bruk 0,1 % aktiv jod løsning, og dyra skal være gjennomvåte (ca 2 liter pr voksent dyr)
    - Klipping av dyr i forkant øker effekten av jodvask og krever mindre væske.
    - Plasser dyra slik at de ikke har kontakt med andre dyr i besetningen etter jodvask
  - Veterinærattest:
    - Dyr skal følges av veterinærattest ved salg.
- **Tiltak i risikozonen for kjøttfe som utgjør hele sør-Rogaland (ingen endringer her):**
  - Ikke salg av dyr **ut av** risikozonen
    - Unntaksvis kan det ved spesielle behov selges ut av risikozonen under følgende forutsetning:
      - Individuell vurdering av risiko gjennom dialog med selger
      - God dialog med kjøpere - disse bør informeres og anbefales 8 ukers karenstid og gjerne isolat
      - Kun salg til sluttføringsenheter
      - Eventuelt andre tiltak etter nærmere vurdering
      - Veterinærattest og jodvask
  - Omsetning av dyr **innen** sonen med følgende smittereduserende tiltak:
    - Veterinærattest skal foreligge og jodvask
    - Målretta informasjon fra livdyrformidlere til kjøpere om anbefalt karenstid på 8 uker

Generelle råd og tiltak:

- **Redusere** antall mulige smittekontakter ved å kjøpe livdyr fra færrest mulige leverandører.
- **Veterinærattest** med gyldighet 1 uke for alle livdyr.
- Holde oppdaterte **dyreholdjournal** og beiteoversikt slik at en eventuell smittesporing av kontaktbesetninger blir enkelt
- **Karensperiode** på 8 uker, som betyr at det ikke anbefales å selge dyr ut av dyrehold som har kjøpt livdyr i løpet av de foregående 8 ukene. Fortrinnsvis selg først, kjøp etterpå. (Forskriftskravet for all omsetning er at det ikke er tillat å selge dyr ut av en besetning som har kjøpt inn dyr før etter 14 dager. De spesifikke dyra som er kjøpt inn kan ikke selges før etter 30 dager (14/30 dagers regelen)).
- Vær oppmerksom på **hår og hudforandringer** i besetningen i minst 8 uker etter siste innkjøp
- Om mulig, holde nyinnkjøpte dyr adskilt (**karantene**) fra egen besetning
- **Varsle** Mattilsynet umiddelbart ved mistanke om ringorm
- Fortrinnsvis kun salg av **fôringsdyr** til "slutfôringsenheter" (ikke til kombinasjonsbruk)